

SZUPER PÖCE

(Rajk László, kiállítás a Bercsényi Klubban, 1979)

Miközben - rendhagyó módon - az aktuális lapszámunk teljes egészében egyetlen témával foglalkozik, engedje meg az olvasó, hogy a szerkesztőségi beköszöntőben másról legyen szó. Az új MOME Campus épületegyüttesével, építéstörténetével, az új egyetemi épületek kritikai elemzésével foglalkozó lapszámunk szerkesztésének kanyargós, zezgugos útja, szerkesztő és munkatársak erőfeszítései is megérdemelnének ugyan néhány sort, de ezt most engedelmükkel elhagyjuk. Úgy érzem ugyanis helyénvalónak, hogy a szerkesztőségi jegyzetet másnak, pontosabban másvalakinek, még pontosabban szólva más valaki emlékének szentelem. Rajk László építész halála kapcsán rengeteg barát, pályatárs, tisztelő jegyezte le gondolatait. Október hatodikai, e szimbolikus, szomorú dátumhoz kötődő búcsúztatója a mindenkori hatalommal szembeni ellenzékiesség, a kritikai értelmiségi létezés éthosza köré sóhajtott finom, néma performansz volt. Miközben évek óta jól ismertem a nevét, hellyel-közzel olvastam írásait, szórványosan ismertem már építészeti munkáit, filmdíszleteit, alakja sokáig egy távoli bolygó volt számomra. Teljesen máshonnan érkeztem, a kortárs kultúra más területeiért lelkesedtem, személyesen először a Lehel téri piac épülete előtt találkoztunk, az épületéről szerettem volna írni az Octogonba. Talán ismerte korábbi népszabísi kritikáimat, talán nem, ez nehezen felidézhető már, mindenesetre a bejárás végeredménye egy valószínűleg túlságosan is lelkes kritika lett, ami azonban nem érintette a lényegét. Ugyanis a lényeg ott járt velünk, mindent áthatott, mégis számomra megfoghatatlan marad, ott volt a kövekben, ott a piaci káposztaszagban, de még inkább abban a mély, meleg, okos baritonban, ami Rajkból szólt. Valami olyan lényegi dolgot nem sikerült akkor megértenem, amiről Esterházy és Gothár azt mondja, hogy „komolyan kéne venni a kurva időt!” (*Idő van*, díszlettervező: Rajk László és Bachman Gábor, 1985). Legyen szó Laci építészetének „radikális eklektikájáról”, a városról, az itt élő emberekről, az építészet történetiségéről, a holokausztról, hatalomról és liberalizmusról, filmről vagy múzeumról, piacról vagy színházról, politikáról és családról, mindennek a háttérben ott volt az értelmes élet. Az emberi élet idejének értelmes, termékeny kitöltése utáni vágy. Ott volt a vágy és egyfajta felelőség, amit az építészek gyakran üres pózként képviselnek, ám ő nagyon is komolyan vett. Így vált az építészeti nyelve, az építészeti radikalizmusa is a történelmi időben emberként viselkedő ember kinyilatkoztatásává. Humanizmus, intellektus és az alkotás kinyilvánításának eszköze volt tehát nála az építészet, aminek kisugárzása rettenetesen hiányzik, hiányozni fog a mából. Szabad ember volt, szabad építész, szabad alkotó, akinél az építészeti tett sohasem a kompromisszumok koordináta-rendszerében keresett helyet, hanem egy nagyobb, emberibb összefüggésben. Ég veled Rajk László.

Martinkó József

JOSEPH PULITZER – EMLÉKDÍJ 2003

KIADJA / Publisher
© **Octogon PUBLISHING KFT.**
A szerkesztőség címe: 1037 Budapest, Folyondár utca 26.
Levelezési, számlázási cím: 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
E-mail: info@octogon.hu

**LAPIGAZGATÓ
FORMATERVEZŐ MÉRNÖK**
Executive Director
Design Engineer
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
szilvia.molnar@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Szira Péter

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor
Bojár Iván András
(1998-tól 2015-ig)

OCTOGON ONLINE FŐSZERKESZTŐ
Editor-in-Chief of OCTOGON Online
Ujlaky-Gazdag István
istvan.ujlaky@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSAK
Correspondents
Kovács Péter, Szépvölgyi Viktória,
Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELÉZŐK
Foreign correspondents
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
Ipsics Barbara
grafikus@octogon.hu

LOGÓTERV / Logo Design
Sólymos Ágnes Eszter

MÉDIATANÁCSADÓ
Media consultant
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ
Media consultant
Kun Mária
maria.kun@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ
Media consultant
Tópercz Attila
attila.topecz@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Pauker Nyomda
Ügyvezető igazgató: Vértes Gábor
ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult observer.hu

A címlapképen: MOME GROUND

Fotó: Varga Marietta

OBSERVER

TAR TA LOM

106 | Torma Tamás
**„ÁHOVÁ MEGÉRKEZVE ÉRZED
– A MOME-N VAGY ”**
Interjú Csillag Katalinnal
és Gunther Zsolttal

124 | Szira Péter
A DIGITÁLIS IDŐ FÖLFEDEZÉSE
Interjú Kopek Gáborral

130 | Szira Péter
FÉL LÉPÉSEL A HOLNAP ELŐTT
Interjú Fülöp Józseffel, a MOME rektorával

134 | Minden fejlesztés személyes ügy
INTERJÚ FÜRJES BALÁZZSAL

KÉPESSZÉ

114 | Szira Péter
**SZILAJ RÓZSASZÍNEK
ÉS NYERS HALVÁNYZÖLDEK**
Varga Marietta fotóművész
(MOME 2013–2016)

148 | Szira Péter
AZ ACÉL SZÜRKE BŐRE
Molnár Péter fotóesszéje

138 | DESIGN RANDOM

141 | BA, MA, Alumni

BUDAPEST

28 | Götz Eszter
MAGASABBR A TETŐT
MOME MASTER
3H ÉPÍTÉSZIRODA

42 | Martinkó József
PÁROSTÁNC
A MOME ONE és MOME TWO épület
a MOME Campuson
CSOMAY ZSÓFIA, NÉMETH TAMÁS,
SZIJJÁRTÓ CSONGOR (CET BUDAPEST KFT.)

62 | Gárdonyi László
AZ ÖRÖKSÉG SORSA
A Gond-űző villa
3H ÉPÍTÉSZIRODA

68 | Bán Dávid
MINIMALISTA KERET A SZABADSÁGNAK
A MOME BASE épülete
3H ÉPÍTÉSZIRODA

80 | Botzheim Bálint
KREATÍV KOCKA
A MOME UP tömbje
3H ÉPÍTÉSZIRODA

96 | Martinkó József
TUDAT ALATTI TARTOMÁNY
A GROUND szerepe és funkciója
a MOME Campus épületegyüttesében
3H ÉPÍTÉSZIRODA

INTERJÚ

56 | Götz Eszter
**„KIFEJEZETTEN KERÜLTÜK
AZ ÉPÍTÉSZETI DIVATOKAT”**
Interjú Csomay Zsófia építésszel

